

Dagens frågor

Ett fritt Balticum

Exil-balter från när och fjärran har genomfört en frihetskryssning i Östersjön. Denna har kombinerats med en tribunal i Köpenhamn och seminarier runt baltiska frågor i Stockholm. Balterna har därmed gjort en fin insats för att påminna världens folk om den ryska ockupationen av deras hemländer och om det ständigt pågående förtrycket där.

I Skandinavien och alldeles särskilt i Sverige har alltför länge rått en generad tystnad om situationen i Balticum. Det är opportunt att tala om förtryck och ofrihet på fjärran kontinenter men betydligt ängsligare att påminna om den orätt som finns i vår omedelbara närhet.

Frihetskryssningen hade ett angeläget budskap också till de många utrikesministrar som sammanträdde i Helsingfors för att fira 10-årsdagen av Helsingforsavtalets tillkomst. Det är hög tid att också de delar av Helsingforsöverenskommelsen respekteras som handlar om mänskliga rättigheter och familjeåterförening. Sker inte detta blir Helsingforsöverenskommelsen enbart ett minnesmärke över andra världskrigets arv: det delade Europa, ett Europa genom vilket det går en gräns bortom vilken friheten förtrampas.

Maktapparaten (s)

Begreppet maktapparat vann burskap för drygt 20 år sedan. I en rad skrifter, utgivna av Forum för borgerlig debatt, dokumenterades den socialdemokratiska maktapparaten. Skriftserien väckte aldrig någon debatt. Även de stora arbeten Erik Anners publicerade 1975 och 1979 på samma tema rönt alltför liten uppmärksamhet.

Dessa väl belagda och exemplifierade skildringar av socialdemokratin politiska, fackliga och kommersiella organisationer och företag borde lett till samlade borgerliga motåtgärder. Alltför länge har maktapparaten – till stor del med skattebetalarnas pengar – kunnat stödja socialdemokratin ekonomiskt och personellt i med- och motgång. Stödet har krävt gentjänster. LO har fått de fackliga avgifterna avdragsberättigade och fonderna har genomdrivits. Hyresgäströrelsens avgifter är till helt övervägande del lagfästa och Folksam får regeringens godkännande att teckna kollektiva hemförsäkringar. Nätet har blivit större och maskorna tätare.

Erik Anners har i sina arbeten pekat på med vilken styrka och målmedvetenhet den socialdemokratiska maktapparaten stärker sina maktpositioner. En politisk mognadsprocess har tydligen krävts. Nu kommer emellertid Moderata samlingspartiet med en redovisning av den socialdemokratiska maktapparaten utveckling under 80-talet. Särskild uppmärksamhet ägnas socialdemokraternas metod att lagstiftningsvägen flytta fram maktapparaten positioner. Genom förslaget till en ny sk "tillträdeslag" skall de fackliga organisationerna få möjlighet att arbeta med kulturverksamhet. Lagförslaget förutsätter en nära samverkan mellan bl a de fackliga organisationerna Folkets Hus och Folkparkerna.

Tyngdpunkten och det i egentlig mening nya i Moderata samlingspartiets redovisning gäller emellertid opinionsbildningen. De socialdemokratiska organisationerna har via de sk allmännyttiga bostadsföretagen redan tagit ett långt steg mot ett lokalt och regionalt monopol –

eller för att använda (s)-terminologin – "fört kulturkampen framåt". Intressant är också analysen av ARE-bolagen.

Det är glädjande att Folkpartiet också tagit upp denna problematik. Fp:s samlingsrubrik är "Korporativism i Sverige". Rapporten är översiktlig och skriven som ett konkret handlingsprogram. Den granskar inte bara den socialdemokratiska maktapparaten utan också bondekooperationen, koncentrationen i näringslivet samt tendensen till ökad statlig och kommunal "egen-regi"-verksamhet.

Rapporten visar vad som gjordes under de borgerliga regeringarna för att begränsa maktapparaten ytterligare utbyggnad med skattemedel. Det framgår också hur mycket som återstår.

Det 20 år långa pionjärarbetet som Erik Anners och andra redan gjort har börjat sätta politisk frukt.

Vietnam-biståndet

Regeringens skandalösa behandling av Vietnam-biståndet fortsätter. Trots Vietnams krigföring i och ockupation av Kampuchea och trots brotten mot de mänskliga rättigheterna i Vietnam skall svenskt bistånd i miljardklassen fortsätta att utgå.

Socialdemokratin är till den grad fast i sitt eget Vietnam-engagemang att man saknar förmåga till ett minimum av lyhördhet och respekt inför den kritik som den svenska Vietnam-hjälpen röner här hemma och utomlands.

När nytt biståndsavtal skall ingås med Vietnam i slutet av maj finner den svenska regeringen för gott att sluta inte ett ettårigt eller två- eller treårigt avtal för det beryktade projektet Bai Bang utan ett femårigt! Regeringen är så till den

grad ängslig att stöta sig med de rara vietnameserna att UD inte ens vågar backa upp Sidas försök att morska upp sig till förmån för de tvångsarbetande kvinnorna i skogen. Också skogen får ett femårigt avtal fast Sida velat ha ett ettårigt i avvaktan på förbättringar för kvinnorna.

Regeringens agerande är ynkligt och skandalöst. Sveriges arbete till förmån för demokrati och mänskliga fri- och rättigheter fläckas av hållningslösheten i fråga om Vietnambiståndet. Socialdemokratin har blivit sin egen politikens fånge. Genom att utforma biståndet som någon slags belöning åt socialistiska regimer som man känner frändskap med anser man sig tydligen sedan förhindrad att kritisera dessa. Socialdemokratin sviker därmed de demokratiska och folkrättsliga värden som man i andra sammanhang säger sig vilja försvara.

Den nya psalmboken

1969 års psalmkommitté har avlämnat sitt slutliga förslag till psalmbok för Svenska kyrkan. Det är ett mastodontarbete. Det omfattar tre volymer; en fjärde kommer senare. Vol 1 på över 700 sidor innehåller texter med melodier, de senare alltför ofta i olika varianter, medan de andra volymerna innehåller kommentarer m.m. Kyrkans Centralråd blir nu nästa instans för att sköta remissbehandlingen. På det här sättet kan man räkna med att inget omedelbart avgörande behöver träffas i trötthetens tecken.

Församlingen, som skall vänja sig vid den nya psalmboken, får med vol 1 i sin hand en psalmbok i två delar plus olika tillägg. Den första delen är i sig en fullständig psalmbok med 325 nummer, ut-

arbetad i samråd med ett antal frikyrkliga rörelser från Adventistsamfundet till Örebromissionen. Den andra delen är också en fullständig psalmbok med samma disposition som den första delen men med annat innehåll, nämligen det som de frikyrkliga inte velat ha. För Svenska kyrkan blir resultatet minst sagt opraktiskt.

Utom de två delarna innehåller den första volymen också diverse tillägg och register och dessutom ett förslag till supplement, vilket är litet överraskande, när det hela är nytt. Supplementet visar sig innehålla 69 psalmer, av vilka 10 är skrivna och 6 bearbetade av Anders Frostenson, flera av typen "Allting vilar i ditt ögas djupa genomskinlighet" (nr 740), vilka möjligen en och annan kommittéledamot funnit överflödiga i en psalmbok.

Vad man saknar i förslaget är ett versregister. Ett exempel: Någon vill slå upp "Herre signe du och råde" men skall inte tro att han som nu bör gå till den sista psalmen i någon av delarna. Där finns den inte. I den nuvarande psalmboken har han versregistret att tillgå och kan där slå upp "Herre signe du" och få

anvisning till ps 600, vers 7. I förslaget saknas detta register. Där skall man slå efter första raden i psalmen, vilken i ps 600 är "Du som fromma hjärtan vårdar", men hur många vet det? I förslaget lyckas inte ens detta. Där har man nämligen strukit de två första verserna i psalmen. Första raden skall alltså vara första raden i den gamla tredje versen, vilken lyder "Men när tempelsången stiger.". Men inte ens detta går att finna. Förslaget har nämligen ändrat "Men när" till "Hör hur". – För den intresserade meddelar vi, att psalmen och versen finns att läsa på sid 93 som nr 77: 5.

Om registret behöver tilläggas finns sådant som också bör strykas i förslaget. Här skall bara ett enda exempel nämnas bland ett otal andra. Det är ps 518, vilken här citeras i sin helhet: "Jag är hos dej, min Gud, / som babyn hos sin mamma. / Jag är hos dej / som fågeln i sitt bo. / Jag är hos dej, min Gud. / Jag är hos dej, min Gud, / när natten börjar komma. / Bli kvar hos mej, / så har jag lugn och ro."

Finns det en enda präst i Svenska kyrkan – de frireligiösa har inte velat ha den – som begär, att hans eller hennes församling skall sjunga sådant?